

394

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 września 1990 r.

zmieniające rozporządzenie — Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych.

Na podstawie art. 37 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 199 i Nr 53, poz. 306) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. — Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218 i z 1989 r. Nr 53, poz. 315) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) oznaczenie tytułu I otrzymuje brzmienie:
„Tytuł I Wewnętrzna organizacja i zasady funkcjonowania sądów apelacyjnych, wojewódzkich i rejonowych w sprawach administracji i nadzoru administracyjnego”;
 - 2) w § 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Nazwę sądu apelacyjnego, wojewódzkiego i rejonowego ustala się zgodnie z nazwą miejscowości stanowiącej jego siedzibę.”;
 - 3) w § 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W sądach apelacyjnych i wojewódzkich istniejące odrębne jednostki organizacyjne do spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych używają nazwy swego sądu, uzupełnionej wyrazami „Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.”;
 - 4) rozdział 4 działu I tytułu I otrzymuje brzmienie:
„Rozdział 4
Wewnętrzna struktura organizacyjna sądów powszechnych
- § 13. 1. Sąd apelacyjny dzieli się na wydziały:
- 1) wydział cywilny — do rozpoznawanych w drugiej instancji spraw z zakresu prawa cywilnego, gospodarczego oraz rodzinnego i opiekuńczego,

- 2) wydział karny — do rozpoznawanych w drugiej instancji spraw z zakresu prawa karnego,
 - 3) wydział pracy i ubezpieczeń społecznych — do rozpoznawanych w drugiej instancji spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.
2. Do wykonywania czynności nadzoru nad działalnością administracyjną sądów oraz dotyczących szkolenia pracowników sądów wojewódzkich i rejonowych tworzy się ponadto w sądzie apelacyjnym wydział wizytacji i doskonalenia kadr; przewodniczącym tego wydziału jest wiceprezes sądu, jeżeli funkcji tej nie zastrzegł dla siebie prezes sądu apelacyjnego,
3. W wydziale, o którym mowa w ust. 2, wyodrębnia się sekcję do spraw szkolenia aplikantów i doskonalenia kadr pracowników sądów oraz innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości w okręgu sądu apelacyjnego.
- § 14. 1. Sąd wojewódzki dzieli się na wydziały:
- 1) wydział cywilny — do spraw z zakresu prawa cywilnego oraz do rozpoznawanych w drugiej instancji spraw należących do właściwości sądów rodzinnych,
 - 2) wydział karny — do spraw z zakresu prawa karnego,
 - 3) wydział penitencjarny i nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń karnych — do spraw penitencjarnych i nadzoru nad sądowym postępowaniem wykonawczym w sprawach karnych,

- 4) wydział pracy — do spraw z zakresu prawa pracy,
 - 5) wydział ubezpieczeń społecznych — do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych,
 - 6) wydział gospodarczy — do spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, powierzonych sądom gospodarczym.
2. W sądzie wojewódzkim, w którym wpływ spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niewielki, zamiast odrębnych wydziałów pracy i ubezpieczeń społecznych działa wspólny wydział pracy i ubezpieczeń społecznych.
3. Sąd wojewódzki, w którym nie utworzono wydziału gospodarczego, wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych ani wydziału penitencjarnego i nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń karnych, dzieli się na wydziały wymienione w ust. 1 pkt 1 i 2, przy czym sprawy penitencjarne i nadzoru nad sądowym postępowaniem wykonawczym w sprawach karnych należą do właściwości wydziału karnego.
- § 15. Do wykonywania czynności nadzoru tworzy się w sądzie wojewódzkim referat wizytacyjny, chyba że nie pozwalają na to warunki organizacyjne sądu.
- § 16. 1. Sąd rejonowy dzieli się na wydziały:
- 1) wydział cywilny — do spraw z zakresu prawa cywilnego,
 - 2) wydział karny — do spraw z zakresu prawa karnego,
 - 3) wydział rodzinny i nieletnich (sąd rodzinny) — do spraw:
 - a) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego,
 - b) dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich,
 - c) dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych,
 - 4) wydział pracy (sąd pracy) — do spraw z zakresu prawa pracy,
 - 5) wydział gospodarczy — do spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego powierzonych sądom gospodarczym oraz do prowadzenia rejestrów powierzonych sądom rejonowym.
2. Sąd rejonowy, w którym nie utworzono wydziału rodzinnego i nieletnich, wydziału pracy ani wydziału gospodarczego, dzieli się na wydziały wymienione w ust. 1 pkt 1 i 2.
- § 17. 1. W zarządzeniu o utworzeniu w sądzie apelacyjnym, wojewódzkim i rejonowym innego wydziału niż wymienione w § 13, 14 i 16 określa się jego nazwę i zakres spraw przekazanych temu wydziałowi.
2. Poszczególne wydziały oznaczają się kolejnymi liczbami rzymskimi.
- § 18. 1. Jeżeli rodzaje i liczba spraw za tym przemawiają, w ramach wydziałów wymienionych w przepisach poprzedzających mogą być utworzone sekcje dla określonych rodzajów spraw.
2. Sekcje, o których mowa w ust. 1, tworzy prezes sądu apelacyjnego w wydziałach sądu apelacyjnego, a prezes sądu wojewódzkiego — w wydziałach sądu wojewódzkiego i sądów rejonowych w uzgodnieniu z Ministrem Sprawiedliwości.
- § 19. Przewodniczącymi wydziałów w sądach wojewódzkich są wiceprezesi tych sądów lub wyznaczeni sędziowie. W sądach wojewódzkich o obsadzie etatowej powyżej 15 sędziów wiceprezesi tych sądów mogą nie przewodniczyć wydziałowi.
- § 20. Przewodniczącymi wydziałów w sądach rejonowych są prezesi i wiceprezesi tych sądów lub wyznaczeni sędziowie. W sądach rejonowych o obsadzie etatowej powyżej 10 sędziów prezesi tych sądów mogą nie przewodniczyć wydziałowi, a w sądach rejonowych o obsadzie powyżej 20 sędziów również wiceprezesi tych sądów mogą nie przewodniczyć wydziałowi.
- § 21. Każdy wydział posiada oddzielny sekretariat.
- § 22. Czynności z zakresu administracji sądowej mające na celu zapewnienie warunków do realizacji podstawowej działalności sądu są wykonywane w oddziałach sądów apelacyjnych, wojewódzkich i rejonowych.
- § 23. W sądzie apelacyjnym tworzy się oddziały: administracyjny, finansowy, kadr, gospodarczy oraz inwestycji i remontów.
- § 24. 1. W sądzie wojewódzkim tworzy się oddziały administracyjny i finansowy.
2. W sądzie wojewódzkim o większej liczbie etatów mogą być również utworzone inne wyspecjalizowane komórki organizacyjne, powołane do wykonywania czynności z zakresu poszczególnych działów administracji sądowej.
- § 25. W sądzie apelacyjnym oraz w sądzie wojewódzkim, o którym mowa w § 24 ust. 2, na wniosek prezesa sądu może być utworzone stanowisko dyrektora administracyjnego.
- § 26. 1. W sądzie rejonowym tworzy się oddział administracyjny oraz stanowisko pracy głównego księgowego.
2. W sądzie rejonowym o większej liczbie etatów może być utworzony oddział finansowy.
- § 27. Organizację i zakres działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, a także tryb tworzenia komórek organizacyjnych, o których mowa w § 24 ust. 2 oraz w § 26 ust. 2, określają przepisy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej.
- § 27¹. 1. Zadania związane ze współpracą sądu z prasą wykonuje prezes sądu lub wiceprezes albo wyznaczony sędzia.
2. W sądach apelacyjnych i w sądach wojewódzkich mogą działać rzecznicy prasowi. Rzecznika prasowego powołuje prezes sądu; w zakresie działalności prasowo-informacyjnej rzecznik podlega bezpośrednio prezesowi sądu.
3. Obowiązki dotyczące współdziałania sądu z prasą określają odrębne przepisy.”;
- 5) w § 34 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Do obowiązków prezesa sądu wojewódzkiego należą ponadto sprawy administracji i nadzoru nad sądami rejonowymi w okręgu sądu wojewódzkiego powierzonych jego kierownictwu, z wyłączeniem spraw przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości prezesowi sądu apelacyjnego.”;
- 6) w § 38:
- a) skreśla się pkt 1,
- b) pkt 8 otrzymuje brzmienie:
- „8) prowadzenie wykazów służbowych sędziów oraz dokonywanie okresowych ocen kwalifikacyjnych innych pracowników sądowych na podstawie odrębnych przepisów.”;

7) § 39 i 40 otrzymują brzmienie:

„§ 39. 1. Prezes sądu wojewódzkiego wykonuje w stosunku do sądów rejonowych w okręgu sądu wojewódzkiego powierzonego jego kierownictwu odpowiednie obowiązki określone w § 38, z wyłączeniem obowiązków powierzonych przez Ministra Sprawiedliwości prezesowi sądu apelacyjnego.

2. Szczegółowy podział zadań pomiędzy prezesami sądu apelacyjnego i wojewódzkiego w zakresie wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów przez Ministra Sprawiedliwości oraz jego organy określają odrębne przepisy.

3. Do obowiązków prezesa sądu wojewódzkiego należy ponadto:

1) opracowywanie propozycji co do stanu zatrudnienia w sądzie wojewódzkim i sądach rejonowych oraz — w zakresie nie zastrzeżonym do wyłącznej kompetencji Ministra Sprawiedliwości — załatwianie spraw kadrowych w odniesieniu do pracowników sądu wojewódzkiego oraz do zatrudnionych w sądach rejonowych: sędziów, asesorów i aplikantów sądowych, urzędników zajmujących stanowiska kierownicze, kuratorów zawodowych i komorników,

2) prowadzenie ewidencji biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych,

3) przedstawianie, w razie stwierdzenia potrzeby, Ministrowi Sprawiedliwości wniosków o wniesienie rewizji nadzwyczajnych od orzeczeń sądu wojewódzkiego oraz sądów rejonowych,

4) przedstawianie Rzecznikowi Praw Obywatelskich na jego żądanie informacji o stanie sprawy prowadzonej w sądzie wojewódzkim lub w nadzorowanym sądzie rejonowym.

4. Prezes sądu apelacyjnego opracowuje propozycje co do stanu zatrudnienia oraz załatwia sprawy kadrowe, nie zastrzeżone do wyłącznej kompetencji Ministra Sprawiedliwości — w odniesieniu do pracowników sądu apelacyjnego, opiniuje wnioski prezesów sądów wojewódzkich w zakresie potrzeb etatowych podległych im jednostek organizacyjnych, a także wykonuje odpowiednie obowiązki, o których mowa w ust. 3 pkt 3 i 4.

§ 40. O wydaniu ważniejszych zarządzeń i wyjaśnień w sprawach z zakresu administracji prezes sądu apelacyjnego oraz prezes sądu wojewódzkiego zawiadamia Ministerstwo Sprawiedliwości.”;

8) w § 42 oznaczenie ust. 1 oraz treść ust. 2 skreśla się;

9) § 52 skreśla się;

10) w § 55 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sekretariaty sądowe przyjmują interesantów przez czas urzędowania; a raz w tygodniu dodatkowo po południu, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i zwyczajów.”;

11) w § 63 w ust. 1:

a) w pkt 2 po wyrazie „obciążenia” dodaje się wyrazy „według zasad ustalonych przez kolegium sądu wojewódzkiego,”;

b) w pkt 6 skreśla się wyrazy „i wytycznych”;

12) w § 63 ust. 4 skreśla się;

13) w § 83 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Protokolant zajmuje miejsce przy stole sędziowskim po lewej stronie sądu.

4. Prokurator, oskarżyciel inny niż prokurator, powód lub wnioskodawca zajmują miejsce przed stołem sędziowskim po prawej stronie, a oskarżony, pozwany i inni uczestnicy postępowania — po lewej stronie sądu. Interwient uboczny zajmuje miejsce obok strony, do której przystąpił.”;

14) w § 90 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. O zastosowaniu przewidzianych w art. 42, 43, 44 i 46 ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych środków mających na celu utrzymanie powagi sądu należy uczynić wzmiankę w protokole posiedzenia, ze szczegółowym podaniem okoliczności stanowiących przyczynę ich zastosowania. Postanowienie o ukaraniu karą porządkową również wpisuje się do protokołu.”;

15) w § 105 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Akta sprawy przesyła się na każde żądanie po dokonaniu niezbędnych czynności w sprawie: Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwu Sprawiedliwości, Sądowi Najwyższemu oraz Rzecznikowi Praw Obywatelskich, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych — również innym podmiotom uprawnionym do wnoszenia rewizji nadzwyczajnej oraz sądowi rewizyjnemu i prezesowi tego sądu.”;

16) rozdział 9 działu I tytułu II „Zawiadomianie o niewłaściwej działalności przedsiębiorstw państwowych lub innych państwowych i społecznych jednostek organizacyjnych” skreśla się;

17) rozdział 10 działu I tytułu II otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 10

Czynności w sprawach dotyczących zgodności aktów normatywnych z Konstytucją lub aktami ustawodawczymi.

§ 119. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 22, poz. 98, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178 i Nr 73, poz. 436 oraz z 1990 r. Nr 3, poz. 16, Nr 6, poz. 35 i Nr 34, poz. 198), sąd pierwszej instancji wydaje postanowienie o zawiadomieniu organu uprawnionego do skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego i zawieszka postępowanie w sprawie.

2. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, sąd powinien uzasadnić wątpliwości co do zgodności przepisu aktu niższego rzędu z przepisem aktu wyższego rzędu, przemawiające za potrzebą skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, sąd pierwszej instancji przesyła organowi uprawnionemu do skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego za pośrednictwem prezesa sądu wojewódzkiego wraz z wnioskiem o nadesłanie odpisu pytania prawnego w razie wystąpienia z takim pytaniem; odpis ten załącza sąd do akt sprawy.

4. Po otrzymaniu odpisu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego sąd podejmuje zawieszona postępowanie.

§ 120. Przepisy § 119 ust. 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego zwraca się skład orzekający sądu rewizyjnego.

§ 121. Niezależnie od trybu postępowania, o którym mowa w § 119 i 120, sąd powinien zawiadomić uprawniony organ o stwierdzonej w toku rozpoznawania sprawy niezgodności aktu ustawodaw-

czego z Konstytucją oraz innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym — nawet jeżeli nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.”;

- 18) w § 128 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 „1. Prokuratora oraz Rzecznika Praw Obywatelskich zawiadamia się o sprawie w szczególności wówczas, gdy wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego.”;
- 19) w § 130 w ust. 2 skreśla się wyrazy „art. 194 § 4 i”;
- 20) § 145 otrzymuje brzmienie:
 „§ 145. Jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, ogłoszenia sądowe wywiesza się w lokalu urzędu gminy właściwej ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania lub pobytu osoby nieobecnej, a w braku tej podstawy — właściwej ze względu na siedzibę sądu.”;
- 21) § 167 otrzymuje brzmienie:
 „§ 167. W postępowaniu nakazowym i upominawczym sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym nakaz zapłaty lub postanowienie odmowne.”;
- 22) § 170 i 171 skreśla się;
- 23) § 174 otrzymuje brzmienie:
 „§ 174. O wezwaniu innych zainteresowanych w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości (art. 609 § 2 kpc) ogłasza się również w lokalu urzędu gminy właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości.”;
- 24) § 179 skreśla się;
- 25) § 207 skreśla się;
- 26) § 209 otrzymuje brzmienie:
 „§ 209. Obwieszczenia z zakresu rejestru handlowego dokonuje się przez umieszczenie obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w budynku sądowym i lokalu urzędu gminy.”;
- 27) w § 220 skreśla się oznaczenie ust. 1 oraz treść ust. 2;
- 28) oznaczenie rozdziału 3 działu II tytułu II otrzymuje brzmienie:
 „Rozdział 3 Przepisy szczególne w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, w sprawach dotyczących nieletnich oraz osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających i psychotropowych.”;
- 29) § 315 otrzymuje brzmienie:
 „§ 315. Niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia o umieszczeniu małoletniego lub nieletniego w zakładzie wychowawczym lub innej odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej, sędzia zwraca się do właściwego kuratora oświaty i wychowania o skierowanie podopiecznego do odpowiedniej placówki lub zakładu.”;
- 30) w § 317 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 „1. Niezwłocznie po otrzymaniu skierowania, o którym mowa w § 315 i 316, sędzia poleca doprowadzenie podopiecznego do odpowiedniego zakładu lub placówki.”;
- 31) w § 357 skreśla się wyrazy „albo wobec której zastosowano nadzór ochronny lub umieszczenie w ośrodku przystosowania społecznego”;
- 32) oznaczenie rozdziału 3 działu III tytułu II otrzymuje brzmienie:
 „Rozdział 3 Stosowanie środków zapobiegawczych i postępowanie z osobami pozbawionymi wolności”;
- 33) w § 359 skreśla się ust. 2;
- 34) w § 382 w ust. 1 wyrazy „terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „urzędu gminy”;
- 35) § 384 skreśla się;
- 36) w § 394:
 a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „nadzorów ochronnych”,
 b) w ust. 3 skreśla się wyrazy „lub nadzorce ochronnym”;
- 37) oznaczenie oddziału 2 rozdziału 5 działu III tytułu II otrzymuje brzmienie:
 „Oddział 2. Kara pozbawienia wolności”;
- 38) w § 395 skreśla się ust. 6;
- 39) § 399, 400 i 401 skreśla się;
- 40) § 407 otrzymuje brzmienie:
 „§ 407. 1. Skazanym przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych decyzję o ułaskawieniu wręcza sędzia penitencjarny.
 2. Jeżeli z decyzji o ułaskawieniu wynika obowiązek niezwłocznego zwolnienia skazanego z zakładu karnego lub aresztu śledczego, sędzia penitencjarny doręcza ponadto administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego nakaz zwolnienia oraz odpis zarządzenia o zwolnieniu skazanego na skutek zastosowania prawa łaski. Akta sprawy wraz z drugim egzemplarzem odpisu wyciągu z decyzji o ułaskawieniu w celu dalszego jej wykonania sąd penitencjarny przesyła sądowi, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.
 3. W razie powstania szczególnych trudności, można odstąpić od wręczenia decyzji o ułaskawieniu w sposób określony w ust. 1 i przelać ją za pośrednictwem urzędu pocztowego.
 4. Jeżeli decyzją o ułaskawieniu dotyczy skazanego pozostającego na wolności, sąd pierwszej instancji bądź sąd penitencjarny zwraca się pisemnie do ułaskawionego o przybycie do sądu w oznaczonym terminie w celu wręczenia mu przez sędziego decyzji o ułaskawieniu. W razie niestawiennictwa ułaskawionego, odpis wyciągu z decyzji o ułaskawieniu przesyła się mu za pośrednictwem urzędu pocztowego.
 5. Po dokonaniu czynności związanych z doręczeniem aktu łaski (zwolnieniem ułaskawionego z zakładu karnego bądź aresztu śledczego) oraz wydaniem postanowienia w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia, sąd penitencjarny przesyła akta sprawy, wraz z drugim egzemplarzem odpisu wyciągu z decyzji o ułaskawieniu, sądowi, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, w celu dalszego jej wykonania.
 6. O wszystkich wypadkach ułaskawienia zawiadamia się Centralny Rejestr Skazanych. W razie gdy ułaskawienie dotyczy darowania lub skrócenia okresu obowiązywania kary dodatkowej, zawiadamia się ponadto odpowiednie organy i instytucje wymienione w art. 176, 177, 178 i 182 kwk.
 7. Jeżeli Prezydent nie skorzystał z prawa łaski, zawiadomienie w tym przedmiocie doręcza sąd pierwszej instancji zarówno skazanym przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych, jak i osobom przebywającym na wolności.”;
- 41) § 410 skreśla się;
- 42) w § 412 wyrazy „odpowiedni terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej” zastępuje się wyrazami „właściwy terenowy organ rządowej administracji ogólnej lub urząd gminy”;
- 43) w § 414 skreśla się wyrazy „o ile nie została orzeczona jednocześnie kara konfiskaty mienia”.

§ 2. Użyte w przepisach § 173 ust. 3 pkt 2, § 178, 189 ust. 1, § 305, 355 i 413 ust. 1 określenia dotyczące terenowego organu administracji państwowej zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku określeniem „właściwy terenowy organ rządowej administracji ogólnej.”

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1990 r.

Minister Sprawiedliwości: *A. Bentkowski*